

Verkenning Maashorstgemeente: kennis, visie, meerwaarde

Aan: Raadsleden Landerd en Uden
Van: Franka van Alphen en Evert Wolters (Necker van Naem)
Datum: 27 januari 2017

1 Introductie

Verkenning Maashorstgemeente

De colleges van Landerd en Uden hebben het voornemen uitgesproken tot het starten van een verkenning naar het vormen van een Maashorstgemeente. Omdat de gemeenteraad van Bernheze op dit moment niet actief wil meewerken aan een Maashorstgemeente, richt de verkenning zich vooralsnog op een samengaan van Landerd en Uden. Hierbij is nadrukkelijk van belang dat Bernheze eventueel later aan kan sluiten als zij dit wil.

Eigen plan van aanpak gemeenteraden

In een bijeenkomst van beide gemeenteraden op 17 november hebben raadsleden aangegeven betrokken te willen zijn bij de totstandkoming van het plan van aanpak voor de verkenning. Dit plan van aanpak is dan ook het resultaat van een intensief traject met raadsleden uit beide gemeenten, waarbij de raadsleden leidend waren in het bepalen van proces en inhoud van de verkenning. Fasen 1 (verkennen draagvlak) en 2 (afbakenen proces en inhoud) zijn nu afgerond. In dit document zijn de fasen 3 en 4 van de verkenning nader uitgewerkt. Die fasen kunnen kan starten wanneer de beide raden dit plan van aanpak herkennen als hun eigen plan van aanpak en het wensen vast te stellen.

2 Totstandkoming van dit plan van aanpak

Drie gezamenlijke bijeenkomsten van de gemeenteraden van Landerd en Uden

Dit plan van aanpak is door raadsleden gevormd in drie gezamenlijke sessies van de gemeenteraden van Landerd en Uden. Deze sessies hadden de volgende insteek:

- / 17 november 2016: tijdens deze bijeenkomst verkenden wij wat de raadsleden onder de 'verkenning Maashorst' verstaan en stelden we het draagvlak vast om dit plan van aanpak samen te gaan maken.
- / 12 januari 2017: tijdens deze bijeenkomst stond het proces centraal (lees: de wijze van betrokkenheid van raadsleden en inwoners bij de verkenning). Aan de hand van een presentatie van participatiedilemma's en mogelijke modules voor het plan van aanpak, gingen de raadsleden over het proces in gesprek en vormden ze de uitgangspunten en fasering.
- / 19 januari 2017: tijdens deze bijeenkomst stond de inhoud centraal (lees: de inhoudelijke afbakening van de verkenning). De raadsleden benoemden 9 inhoudelijke thema's waarop de verkenning zal starten (zie paragraaf 4). Ook markeerden de raadsleden de doelstelling en de focus van het onderzoek.

2 Doelstelling en resultaten verkenning

Open verkenning voor de plaatsbepaling van raadsleden en hun gesprek met inwoners

In de bijeenkomsten hebben de raadsleden het belang benadrukt van een open verkenning. Daarmee bedoelden zij dat de verkenning niet voorsorteert op één uitkomst. De verkenning is geen legitimatie van een vooringenomen standpunt, maar voedt raadsleden met kennis, visie en inschattingen van inwoners over de meerwaarde van een mogelijk samengaan van Landerd en Uden in een Maashorstgemeente. De doelstelling voor de verkenning luidt dan ook als volgt:

"Het open verkennen van de meerwaarde van het samengaan van Landerd en Uden voor de inwoners van beide gemeenten."

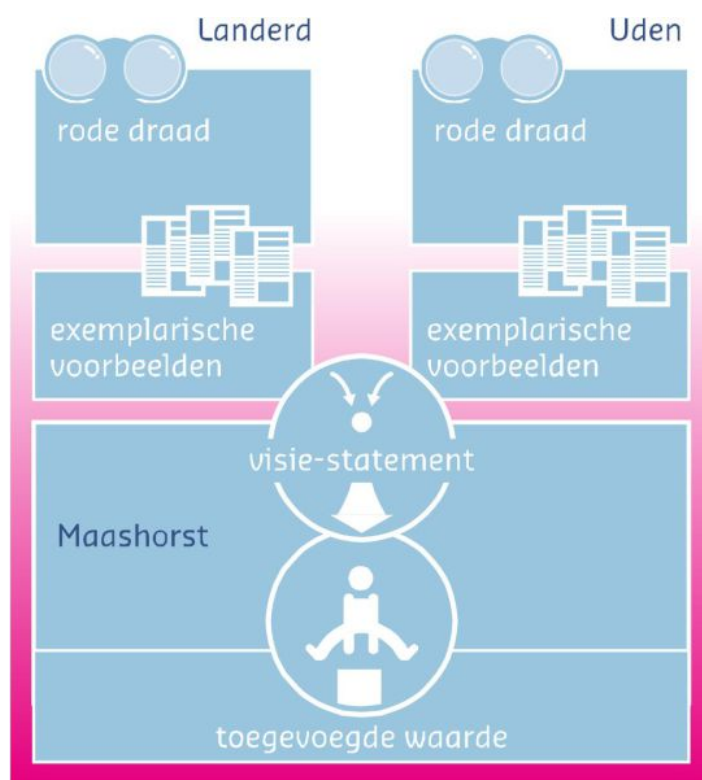
Het is daarna een (politieke) zaak van de raadsleden zelf om hun eigen positie en motieven te wegen ten aanzien van het al of niet samen gaan van beide gemeenten in een Maashorstgemeente. Deze weging

vormt als zodanig geen onderdeel van de verkenning, maar is een zaak van de raadsleden in hun rol van volksvertegenwoordiger. Het resultaat van de verkenning is geschikt voor de raadsleden als basis voor hun plaatsbepaling en hun gesprek met inwoners rondom de verkiezingen van maart 2018.

Inschatten van de meerwaarde van een Maashorstgemeente

Deze verkenning onderscheidt zich van eerdere trajecten door de focus op het *mogelijk* samengaan van Landerd en Uden in een Maashorstgemeente. In de verkenning van allereerst 9 thema's (zie ook paragraaf 4) staat daarbij de drieslag *kennis, visie, meerwaarde* centraal. In een participatief traject met gemeenten, inwoners en andere betrokkenen gaan we als volgt te werk:

- Kennis: We beschrijven de huidige praktijk binnen de beide gemeenten aan de hand van 'rode draden' (lees: de algemene lijn van handelen in een gemeente op een thema) en 'exemplarische voorbeelden' (lees: concrete voorbeelden die aansprekend zijn en typerend voor de lijn van handelen in de gemeenten).
- Visie: We reflecteren op de huidige praktijk in de gemeenten (denk aan: verschillen, overeenkomsten, sterke punten en ontwikkelpunten) en vormen op basis daarvan een realistische ambitie voor het handelen bij het samengaan van beide gemeenten.
- Meerwaarde: We maken op basis van een vergelijking van kennis en visie een inschatting van voor- en nadelen bij samengaan en bij het gescheiden blijven van beide gemeenten.

Drie soorten producten: themakaarten, overzichtskaart en routekaart

Om de doelstelling te realiseren werken we tijdens de verkenning toe naar drie soorten producten:

Themakaarten: kaarten per thema, met daarop uiteindelijk de drie genoemde elementen:

- / kennis over het thema ('rode draden' en 'exemplarische voorbeelden');
- / visiestatement;
- / inschatting van meerwaarde (+ en -)

Overzichtskaart: een verbeelding (formaat A3) met daarop de verzamelde visiestatements en een korte samenvatting van de ingeschatte meerwaarde (+ en -).

Routekaart: een verbeelding van de mogelijke stappen en een tijdpad om te komen tot een Maashorstgemeente.

3 Verdere uitgangspunten

Waarmee we rekening houden tijdens de verkenning

Tijdens de drie gezamenlijke raadsbijeenkomsten hebben we naast de doelstelling, de drieslag kennis, visie en meerwaarde en de op te leveren producten ook de volgende uitgangspunten benoemd. Dit is van belang als we aan de slag gaan met de verkenning:

- I De stappen van de verkenning hebben concrete inventarisatie en informatie als basis. Er wordt steeds voorwerk gedaan, zodat betrokkenen kunnen voortbouwen op wat er al ligt.
- II De raden slaan de 'piketpalen' voor deze verkenning. Verder werken we met een participatieve aanpak: in samenwerking met en van beide raden en met actieve betrokkenheid van inwoners. Daarbij is er ruimte voor aanvulling door inwoners en andere betrokkenen.
- III Voor de verdere afbakening van thema's is de betrokkenheid van (ervarings)deskundigen (professionals en doelgroepen) gewenst, maar de betrokkenheid bij de verkenning beperkt zich geenszins tot deze deskundigen.
- IV We zetten in op brede betrokkenheid, door concrete uitnodigingen en vragen en door de inzet van verschillende participatievormen (digitaal en brede dialoog). We richten ons ook op moeilijker bereikbare doelgroepen. Zo werken we tijdens het proces, dus al doende, aan herkenning, gezamenlijkheid en draagvlak.
- V Een zorgvuldig proces vraagt tijd. Qua timing is het streven dat de raadsleden de uitkomsten kunnen gebruiken voor hun standpuntbepaling en het gesprek met inwoners in aanloop naar de verkiezingen van maart 2018.
- VI Hoewel de verkenning een kenniscomponent bevat, ligt de nadruk op gezamenlijke visieontwikkeling en het inschatten van meerwaarde met inwoners. Geconstateerde verschillen maken we steeds zichtbaar.
- VII De raden zijn zoveel mogelijk in voltalligheid aan zet, terwijl de gebruikelijke verantwoordelijkheden van college en raad onderscheiden blijven. Dit vraagt om het helder benoemen van de rollen van raden, stuurgroep en ambtelijke projectgroep (zie paragraaf 7).
- VIII Voor het slagen van de participatieve aanpak en voldoende kennis en betrokkenheid voor de langere termijn, zijn de inspanningen vanuit beide gemeentelijke organisaties zeer van belang. We doen de verkenning als coproductie van beide gemeenten met de adviseurs van Necker van Naem.
- IX We streven naar een evenwichtige betrokkenheid vanuit beide gemeenten, bij raadsleden, bestuurders, ambtenaren en externe betrokkenen.

4 Inhoudelijke afbakening

We starten met 9 thema's

De verkenning richt zich in eerste instantie op 9 thema's. Deze worden in fase 3 van de verkenning nog nader omschreven en afgebakend met het oog op het verdere traject. De insteek is daarbij gericht op het tot uiting brengen van verschillende perspectieven en belangen, verkennend en met oog voor onderliggende maatschappelijke opgaven. In fase 4 van de verkenning is er ruimte voor betrokkenen om zich over de thema's uit te spreken, waaruit aanvullende thema's kunnen volgen. Vooralsnog gaat het samengevat om de volgende thema's (zie bijlage voor de volledige weergave van de beschrijving door raadsleden):

- 1 Lokale lasten/weerstandsvormen | 'betaalbaarheid' (o.m. lage lasten burgers, bedrijven en verenigingen, financieel beheer)
- 2 Voorzieningen in dorpen en wijken | 'leefbaarheid' (o.m. dagelijkse boodschappen, onderwijs, verenigingsleven)
- 3 Economie, regionale voorzieningen en werkgelegenheid | 'groen' (o.m. groen recreëren/toerisme, wonen en landbouw/MKB)
- 4 Regionale positie | 'krachtenbundeling' (o.m. omvang nieuwe gemeente, versterking natuurgebied Maashorst, kerngemeente/krachtig in de regio)
- 5 Identiteit Maashorst | 'profiel' (o.m. groen, veilig en mooi wonen, gastvrij en gezellig, samen en sociaal)
- 6 Bestuurskracht en veranderende rol overheid | 'slagkracht' (o.m. extra taken (decentralisaties), nieuwe relatie met dorpen en wijken, lokale eigenheid)
- 7 Zorg/decentralisaties | 'toegankelijkheid' (o.m. iedereen doet mee, kwaliteitsgarantie, preventie)
- 8 Dienstverlening | 'klant centraal' (o.m. toegankelijkheid, kwaliteit/professionaliteit, continuïteit)
- 9 Ruimtelijke ontwikkeling | 'transitie' (o.m. veehouderij en verandering landschap, woningbouw, duurzaamheid en bedrijventerreinen)

5 Aanpak

Hieronder beschrijven we de aanpak voor het vervolg van de verkenning.

Fase 3a. Verdere afbakening thema's (kennis & visie)

In deze fase verkennen we de context van de 9 thema's in 6 stappen. Doel is zicht te krijgen op het thema, het speelveld en de spelers.

Per thema wordt zo mogelijk een werkgroep samengesteld bestaande uit vier raadsleden (twee uit Uden en twee uit Landerd) uit coalitie en oppositie en uit ambtenaren (één uit Uden en één uit Landerd). De ambtenaren hebben de rol van thematrekker en zijn verantwoordelijk voor het proces en het inhoudelijke resultaat. De groepjes worden gedurende het proces aangevuld met minstens drie externe stakeholders per gemeente. Dit zijn ervaringsdeskundigen uit het veld. Dat kunnen professionals zijn, maar ook gebruikers of cliënten (de doelgroep). Necker van Naem heeft in deze fase een coachende rol en levert werkvorm en format. Spelregels voor deze fase richten zich op een evenwichtige benadering van de thema's waarin verschillende perspectieven en belangen tot uiting komen. De insteek is verkennend en gericht op maatschappelijke opgaven en niet-politiek. Het proces ziet er als volgt uit:

Stap	Wat	Regie	Betrokken	Wanneer
1	<i>Introductieworkshop ambtelijke thematrekkers</i> In deze workshop krijgen de trekkers een toelichting op het doel van de verkenning Maashorst, hun rol in het proces en op de aanpak met een werkinstructie en het gewenste eindresultaat.	NvN	Thematrekkers	Week 12

2	<i>Verkenkend voorwerk thematrekkers</i> Eerste inhoudelijke verkenning per thema (aan de hand van de flipovers van 19 januari (zie bijlage) en een longlist van mogelijk te betrekken stakeholders zorgen zij voor kennis-onderlegger voor de werkgroepen). Hier is dus al sprake van een eerste inhoudelijke verkenning.	Thematrekkers		Week 12-13
3	<i>Kick-off in werkgroep (thematrekkers en raadsleden)</i> In dit overleg wordt een verdere aanzet gedaan voor een afbakening van het thema en wordt een verkenning uitgevoerd naar het speelveld en de stakeholders daarbinnen. In dit overleg wordt bepaald wie er wordt uitgenodigd voor de contextworkshop en hoe de stakeholders worden uitgenodigd.	Thematrekkers	Raadsleden	Week 13
4	<i>Contextworkshop in werkgroep incl. stakeholders</i> De thematrekkers organiseren en faciliteren een workshop waarin het thema wordt verkend en uiteindelijk afgebakend, door vragen te beantwoorden als: waar gaat het thema over, welke invalshoeken zijn relevant om te betrekken, welke organisaties zijn betrokken en wat zijn de belangrijke stakeholders die we later nog meer willen betrekken?	Thematrekkers	Raadsleden Externe stakeholders	Week 15
5	<i>Uitwerken resultaten & voorbereiden fase 3b</i> De thematrekkers werken de resultaten van de workshop met de werkgroep uit met behulp van een door Necker van Naem aangereikt invulformat. Het format geeft aan hoe het thema wordt afgebakend, wie betrokken gaan worden in het vervolgproces en welke voorbeelden en/of aandachtspunten daarbij van belang zijn.	Thematrekkers	Projectleiders	Week 13-15
6	<i>Terugkoppeling thematrekkers</i> In dit overleg wisselen de thematrekkers met elkaar en met Necker van Naem uit wat het proces tot dan toe heeft opgeleverd, zowel op inhoudelijk vlak als de ervaringen met het proces. Doel is om ervoor te zorgen dat de verschillende thema's synchroon blijven lopen op de inhoud en de vorm. Te veel overlap in de inhoudelijke afbakening wordt op deze wijze voorkomen en we kunnen samen sturen op de kwaliteit van de output.	NvN	Thematrekkers en Ambt. projectleiders	Week 15-16

Fase 3b. Verdiepen thema's (kennis, visie & meerwaarde)

In deze fase gaan we de diepte in. Het doel is verder *kennis* verzamelen uit beide gemeenten ('rode draden' in de werkwijze en 'exemplarische voorbeelden') een *visie* (ambitie voor de nieuwe situatie) voor de Maashorstgemeente te bepalen en een eerste inschatting te maken van de (*meer*)waarde van de beoogde samenwerking.

Stap	Wat	Regie	Betrokken	Wanneer
1	<i>Kennis-uitvraag aan beide gemeenten</i> De thematrekkers uit beide gemeenten krijgen een uitgebreide uitvraag van Necker van Naem. De trekkers zorgen ervoor dat de gewenste informatie bijeen gebracht wordt. Hiertoe coördineren ze het proces, bewaken de kwaliteit van de uitkomsten en zorgen dat alles binnen de gestelde tijd gereed is.	Thematrekkers	Ambt. organisatie NvN	Week 16
2	<i>Analyse van de output</i> Wanneer alle informatie uit beide gemeenten bij de onderzoekers van Necker van Naem is aangeleverd, interpreteren wij deze informatie. We creëren per thema een beeld van de algemene stand van zaken en van de overeenkomsten en verschillen tussen beide gemeenten. Op deze manier worden de rode draden en illustratieve voorbeelden zichtbaar. Per thema wordt zichtbaar in welke mate er synergie lijkt te zijn tussen beide gemeenten, waar juist wrijving zit in de praktijk of waar zich nog witte vlekken bevinden. Op basis van de analyse bepalen we hoe en met wie we graag een verdiepend interview aan willen gaan.	NvN	Thematrekkers	Week 18
3	<i>Verdiepende interviews gemeenten</i> Het beeld dat is ontstaan op basis van de uitvraag toetsen we door gesprekken te voeren in de gemeenten. Hoewel we nu nog niet kunnen overzien met wie een verdiepend gesprek gewenst is, schatten we in dat we in 1,5 dag per gemeente de gewenste diepgang kunnen bereiken. Wat ons betreft mogen de thematrekkers bij de gesprekken aanwezig zijn die hun thema aangaan (als zij niet al zelf geïnterviewde zijn).	NvN		Week 19
4	<i>Maken concept-themakaarten (kennis en visie)</i> De onderzoekers brengen de kennis uit de informatie-uitvraag en de interviews samen in concept-themakaarten en sturen deze ter verificatie naar de thematrekkers toe die aanvullingen kunnen doen.	Thematrekkers NvN		Week 18-19

Fase 4a. Online inwonersconsultatie (thema's, visie & meerwaarde)¹

Doel van deze fase is om inwoners van Uden en Landerd in de gelegenheid te stellen om aan te geven wat of zij zich herkennen in de thema's van de verkenning. Ook vragen wij ze per thema een eerste inschatting te maken van de meerwaarde van een eventueel te vormen Maashorstgemeente. Bij de online inwonersconsultatie is het de uitdaging om zo veel mogelijk diverse groepen aan te spreken, daarom houden we rekening met de volgende zaken:

- / het is een beknopte enquête die mensen de mogelijkheid biedt om iets te zeggen over onderwerpen die ze interesseren en om eventueel extra thema's aan te leveren. We werken daarom met een routing in de vragenlijst. Inwoners kunnen aan het begin van de vragenlijst aangeven over welk thema zij mee willen denken. De vragenlijst blijft op deze wijze kort en bondig en inwoners participeren op een door hen gewenste manier;
- / ook bieden we de gelegenheid om eigen thema's te opperen;
- / we werken met een open link; iedereen krijgt de gelegenheid om te reageren;
- / weging van de resultaten zodat een representatief beeld ontstaat in relatie tot de bevolkingssamenstelling (met behulp van Mosaic);
- / ingebouwde controles: we voorkomen dat mensen meerdere keren reageren of dat inwoners uit andere gemeenten zichtbaar worden.

Stap	Wat	Regie	Betrokken	Wanneer
1	<i>Conceptvragenlijst opstellen</i> Op basis van de output uit fase 3 stellen de onderzoekers van Necker van Naem een conceptvragenlijst op.	NvN		Week 18-19
2	<i>Stellingenconferentie gezamenlijke raden</i> Om te zorgen dat we aansluiten bij wat werkelijk leeft bij inwoners, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de consultatie zelf niet voor verwachtingen zorgt die politiek niet waargemaakt kunnen worden, bespreken we de conceptvragenlijst met de gemeenteraden (de thematrekkers zijn ook welkom). Dit doen we in de vorm van een stellingenconferentie. De output van de stellingenconferentie is een aantal dilemma's/vraagstukken in de vorm van stellingen, die we vervolgens vertalen naar een vragenlijst.	NvN	Raadsleden en thematrekkers	Week 20
3	<i>Geo-campagne en communicatie</i> Om ervoor te zorgen dat de enquête zo veel mogelijk wordt ingevuld zorgen we voor een ondersteunende geo-targeting ² campagne met Nu.nl. Uit ervaring weten wij dat dit zorgt	NvN Ambtelijk projectleiders	Communicatie-afdelingen	Week 21-22

¹ De online inwonersconsultatie en alle daaraan gerelateerde activiteiten (bijvoorbeeld geo-targeting), zoals hieronder beschreven, zullen uitgevoerd worden door zusteronderneming Necker Interact.

² Geo-targeting is locatiegerichte online communicatie via banners op bepaalde websites. Op deze wijze kunnen wij mensen die zich in een bepaald gebied bevinden simpel en snel bereiken. Daar waar ze al zijn. Gewoon thuis, onderweg of op hun werk. In apps en op sites die ze toch al bekijken. We zetten deze methode onder andere in voor draagvlakonderzoeken naar opvang van vluchtelingen, parkeren, bezuinigen, profielschets voor burgemeester.

	voor meer betrokkenheid vanuit de inwoners. De ambtelijk projectleiders zorgen er daarnaast met de communicatieafdelingen van de gemeenten voor dat de inwonersconsultatie breed gecommuniceerd wordt via de bekende kanalen (gemeentewebsites, lokale nieuwspagina's, weekbladen, huis-aan-huis, verspreiding, enz.).			
4	<i>Vragenlijst online en stratenquêtes</i> Gedurende een periode van één week staat de enquête online en kan deze door alle inwoners ingevuld worden. Op 2 dagen zullen er op strategische plekken in de gemeente ook stratenquêtes afgenomen worden door de thematrekkers, andere ambtenaren en/of raadsleden van beide gemeenten³. Dit heeft tot doel moeilijk bereikbare doelgroepen te bereiken.	NvN	Ambtenaren en/of raadsleden	Week 21-22
5	<i>Analyse en rapportage</i> De onderzoekers analyseren de data die uit de enquête is voorgekomen en voeren een representativiteitstoets uit. De resultaten worden vervolgens verwerkt in een beknopte rapportage en vertaald naar de themakaarten.	NvN		Week 22
6	<i>Duidingssessie gezamenlijke raden</i> In deze bijeenkomst reflecteren we met de raden op de resultaten uit de inwonersconsultatie. We bezien of er extra thema's uitgediept moeten worden o.b.v. de resultaten en wat deze betekenen voor het proces richting de brede dialoog (fase 4b). We gebruiken deze bijeenkomst ook om een terugkoppeling te geven van de concept-themakaarten. Zo krijgen de thematrekkers zicht op wat de raadsleden nog nodig hebben aan kennis en visie om waardevolle themakaarten op te kunnen opleveren.	NvN	Raadsleden Thematrekkers	Week 23
7	<i>Eventueel verdiepen extra thema's</i> Indien wenselijk worden nog aanvullende thema's uitgewerkt. Dit gaat volgens een zelfde stramien als in fase 3b is uitgewerkt. Voor elk aanvullend thema wordt een concept-themakaart (visie, meerwaarde) gemaakt.	Thematrekkers	NvN	Week 23-25

³ Necker van Naem kan indien gewenst ook stratenquêteurs leveren, dit is niet in de begroting opgenomen.

Fase 4b. Brede dialoog (visie & meerwaarde)

Deze fase richt zich op het samenbrengen van de afzonderlijk verkende thema's. Wat apart was, wordt nu vanuit samenhang verrijkt. Dat doen we met een brede dialoog, een event waarvoor alle inwoners en het maatschappelijk middenveld uit Landerd en Uden zijn uitgenodigd. Op deze wijze wordt de verkenning collectief gemaakt en is er ruimte voor verrijking en kruisbestuiving op de inhoud. Het event wordt procesmatig en logistiek voorbereid door de gemeente en inhoudelijk gefaciliteerd door Necker van Naem.

Stap	Wat	Regie	Betrokken	Wanneer
1	<i>Voorbereiden brede dialoog</i> De inhoud van de brede dialoog bereiden we voor met de thematrekkers. We bepalen hoe we de opgebouwde kennis en visie inbrengen tijdens de brede dialoogbijeenkomst.	NvN	thematrekkers	Week 20-22
2	<i>Organiseren brede dialoog</i> In deze stap geven we invulling aan de brede dialoog. Hierbij kan gedacht worden aan het programma, de locatie, de logistiek, het uitnodigen, enz. Wij stellen voor dat de ambtelijk projectleiders de regie hebben op de organisatie van het event, Necker van Naem draagt zorg voor het programma en brieft de werkgroepen.	Projectleiders	NvN thematrekkers	Week 18-24
3	<i>Uitvoeren event – brede dialoog</i> Het doel van de brede dialoog is tweeledig: 1) ontmoeting tussen inwoners en raadsleden en het per thema komen tot een herkenbaar en gedragen visiestatement en 2) verkenning van de meerwaarde. Alhoewel de vorm van het event nu nog niet duidelijk is, gaan we nu uit van de begeleiding van maximaal 5 facilitators van Necker van Naem.	Iedereen Max. 5 facilitators NvN		Week 25
4	<i>Aanpassen themakaarten en opstellen overzichtskaart</i> Na afloop van de brede dialoog komen de werkgroepen nog eenmaal samen om de output van de brede dialoog tot de kern terug te brengen. Hierbij wordt het visiestatement smart geformuleerd en wordt de kern van de verkenning naar meerwaarde (de voor- en nadelen bij samengaan en bij het gescheiden blijven van beide gemeenten) bepaald. Beide vormen de input voor de uiteindelijke themakaart voor het betreffende thema. Necker van Naem zal alle themakaarten vervolgens op een visueel aantrekkelijke wijze vormgeven en vertalen in een overzichtskaart. Dit is een verzameling van de visiestatements en een korte samenvatting van de ingeschatte meerwaarde per thema.	NvN	Werkgroepen	Week 25

Wij suggereren dat er bij de brede dialoog een schrijver en een cartoonist aanwezig zijn. Zij vatten de gebeurtenissen van de dag samen in cartoons en een gedicht die zij tijdens de plenaire afsluiting presenteren. Dit is een aansprekende wijze om de gebeurtenissen uit de brede dialoog te 'stollen'. Ook kunnen de cartoons en het gedicht gebruikt worden voor externe communicatie.

Fase 4c. Oplevering verkenning Maashorstgemeente

In deze fase bundelen we de opbrengsten uit de eerdere fasen. We komen tot een product dat uit verschillende elementen is opgebouwd, daardoor herkenbaar is voor de raden. Doel is dat raadsleden een beeld hebben dat kan dienen als basis voor hun plaatsbepaling en hun gesprek met inwoners.

Stap	Wat	Regie	Betrokken	Wanneer
1	<i>Opleveren resultaten aan stuurgroep</i> In een vergadering met de stuurgroep lichten we de resultaten toe en bepalen we of en hoe we de resultaten zullen overdragen aan de raden.	NvN	Stuurgroep	Week 26
2	<i>Toelichting eindproducten in gezamenlijke raden</i> Necker van Naem zal de resultaten toelichten aan de gezamenlijke raden in een nader te bepalen vorm.	NvN		Week 27

Fase 5

In onze aanpak maken we een knip tussen fase 4 en 5. Hoe fase 5 eruit ziet en wat we daarin zullen opleveren, bepalen we in samenspraak met stuurgroep en raden.

6 Begroting

Kosten per fase

Hieronder treft u de begroting voor de voorgestelde aanpak. Onderstaande bedragen zijn excl. btw^[1] en incl. reiskosten.

Fase 3a	Verdere afbakening thema's (kennis & visie)	€ 9.690
Fase 3b	Verdiepen thema's (kennis, visie & meerwaarde)	€ 18.600
Fase 4a	Online inwonersconsultatie (thema's, visie & meerwaarde)	€ 15.740
Fase 4b	Brede dialoog (visie & meerwaarde)	€ 16.480
Fase 4c	Oplevering verkenning Maashorstgemeente	€ 3.100
Totaal		€ 63.610

Wanneer uit fase 4a blijkt dat de raden meer thema's wensen te betrekken in de verkenning gaan we uit van een meerwerkprijs van € 2.300,- per thema.

^[1] Op al onze overeenkomsten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. U kunt deze lezen op <http://www.necker.nl/algemene-voorwaarden>

Out-of-pocketkosten

Naast bovenstaande kosten zullen er in dit traject ook productiekosten gemaakt worden zoals voor locatiehuur, communicatiecampagne, middelen voor bijeenkomsten (posters, flipovers, etc.) die niet zijn inbegrepen. Kosten voor de cartoonist en schrijver tijdens de brede dialoog zijn hierboven ook niet meegenomen. Indien u hiervan gebruik wil maken bedragen de kosten hiervoor € 2000,- exclusief btw.

7 Projectstructuur verkenning

Projectstructuur

Een van de uitgangspunten is dat de raden zoveel mogelijk in voltalligheid aan zet zijn, terwijl de gebruikelijke verantwoordelijkheden van college en raad onderscheiden blijven. We werken in het proces vooralsnog dus niet met een raads werkgroep, en zien de volgende rollen van raden, stuurgroep en ambtelijke projectgroep.

<u>Gemeenteraden:</u>	De gemeenteraden stellen de kaders voor de verkenning op zowel proces als inhoud (fase 1 en 2). Verder zijn (groepjes van) afzonderlijke raadsleden uit beide gemeenten in gelijke mate actief in het voorbereiden van themakaarten (fase 3) en het delen in de brede dialoog (fase 4). In de slotfase (fase 5) bewegen zij weer meer toe naar hun rol als volksvertegenwoordigers.
<u>Stuurgroep:</u>	De stuurgroep vervult, binnen de door de raden in het plan van aanpak gestelde kaders, de opdrachtgeversrol. De stuurgroep bewaakt de kwaliteit van wat in de overeenkomst is afgesproken over de verkenning en is verantwoordelijk voor het sturen op voortgang en resultaat. De stuurgroep bestaat uit de burgemeesters, gemeentesecretarissen, griffiers en ambtelijk projectleiders van Uden en Landerd.
<u>Ambtelijke projectgroep:</u>	De ambtelijke projectgroep bestaat uit de griffiers en de ambtelijk projectleiders uit beide gemeenten en verzorgt namens de stuurgroep de dagelijkse sturing op de verkenning en werkt samen met Necker van Naem aan het organiseren van het proces en vervult richting de beide organisaties de functie van aanjager (in organiseren bijeenkomsten, in- en externe communicatie en verzamelen informatie) en vraagbaak.

Profiel ambtelijke thematrekkers

De projectgroep wijst in beide gemeenten ambtelijke thematrekkers aan. Per thema gaat het per gemeente om één persoon. Zij vervullen een belangrijke rol bij het verkennen en verdiepen van de inhoudelijke thema's en het opstellen van themakaarten (fasen 3 en 4). Het is van belang dat de thematrekkers in staat zijn om kennis en overzicht te bewaren op één of een aantal thema's. Daarnaast komen sterke communicatieve vaardigheden en een flinke dosis organisatiekracht goed van pas. De thematrekkers spelen namelijk een sleutelrol bij het organiseren van bijeenkomsten en het aanjagen van collega's, raadsleden en externe partijen in het proces. Zo bewaken de thematrekkers in fase 3 de spelregels die zich richten op een evenwichtige benadering van de thema's waarin verschillende perspectieven en belangen tot uiting komen. Dit zodat de insteek verkennend is, gericht op maatschappelijke opgaven en niet-politiek.

Bijlage 1. Flipovers inhoudelijke afbakening 9 thema's

Tijdens de bijeenkomst op 19 januari hebben de aanwezige raads- en collegeleden te onderzoeken thema's geprioriteerd en verder uitgewerkt en afgebakend.

- / De eerste stap was het bespreken van de 10 eerder geïntroduceerde thema's (memo 'Inhoudelijke afbakening verkenning' van 22 december 2016). Daarop vonden nog enkele aanvullingen plaats (oranje teksten) en kwamen we tot 13 thema's waarover aanwezige raads- en collegeleden per persoon vijf stemmen hebben verdeeld.
- / In groepjes is vervolgens de top-9 verder uitgewerkt en afgebakend. Dit aan de hand van een format (zie hieronder). Daarna hebben we gezamenlijk over de uitwerking en afgebakend gesproken en hier en daar nog enkele aanvullingen gedaan (roze teksten).

Hieronder volgt de volledige weergave van de 9 beschreven formats, in volgorde van de prioritering:

10 Lokale lasten/weerstandsvermogen

Betaalbaar voor inwoners en financieel gezond

Stemmen: 22 raadsleden 2 collegeleden	
Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)	Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)
1. Lage lasten burgers 2. Lage lasten bedrijven 3. Lage lasten verenigingen Mensen op bijstandsniveau Algemene lastenpijl Wat is de kwaliteit? Waarvoor berekend? Verhouding inkomsten/uitgaven Hoogte lasten + kwaliteitsniveau Lange termijn + positie van de gemeente balans	1. WOZ Leges 2. Gemeentelijke heffingen 3. - Lage veld-/ zaalhuur - Minder subsidieverstreking/ niet rondpompen geld
Waar gaat het thema <u>niet</u> over? Inkomenspolitiek	
Samenvatting in één woord Betaalbaarheid	
Welke vraag beantwoorden om <u>als raadsleden meerwaarde</u> in te schatten? Wat gaan we erop vooruit bij deze keuze? Wat is het belastingklimaat (nu)?	
Wie betrekken? 1. Burgers 2. Bedrijven 3. Vereniging	

1. Voorzieningen in dorpen en wijken

Dagelijkse boodschappen en vrije tijd met de mensen om je heen

Verenigingsleven

Stemmen: 22 stemmen: 6 college en 16 raadsleden

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)	Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)
Eigenheid kernen & wijken 1. Basisbehoeften (boodschappen) 2. Onderwijs 3. Verenigingsleven Zakelijke benadering: wat kun je in een kern doen? Blijvend voorzien Huidige niveau handhaven basisvoorziening Zakelijk materiële benadering Voorzieningenniveau	1. - 2. Behoud kleine scholen Kinderopvang 3. Subsidiebeleid Eigen honk

Waar gaat het thema niet over?
Identiteit

Samenvatting in één woord
Leefbaarheid

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden **meerwaarde** in te schatten?
Blijven voorzieningen gehandhaafd op huidig niveau?

Wie betrekken?

-

2 Economie en regionale voorzieningen

Kracht en aantrekkelijkheid voor werken, ondernemen en recreëren

Werkgelegenheid & Ondernemerschap

Stemmen: 14 raadsleden
6 collegeleden

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)

1. Groen recreëren/ toerisme

2. Wonen

3. Landbouw

- mogelijkheden toerisme
- groen wonen
- landbouw is belangrijk

Als je 1,2,3 goed regelt,
volgt er werkgelegenheid
→ MKB-landbouw

Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)

1. – Roompot
– Maashorst

2. – Bernhoven
– Groen wonen

3. – Streekproducten
– MKB

Waar gaat het thema niet over?
Industrie

MKB is belangrijk
onderdeel binnen
dat onderwerp

Industrie

Samenvatting in één woord
Groen

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden meerwaarde in te schatten?
Hoe kunnen we de Maashorst ten volste benutten?

Wie betrekken?
Boeren, recreatiesector, retailers

Regionale positie (samenhang, evenwicht, duurzaamheid)

Toekomstbestendige bestuurlijke positie in de regio

8

Stemmen: 11 raadsleden
6 collegeleden

Omvang van de
Maashorst i.r.t
omgeving

Belangrijkste onderwerpen (denk ook
namens andere raadsleden!)

1. Is omvang nieuwe gemeente qua
omvang groot/sterk genoeg?
(Landerd + Uden)
2. Versterking natuurgebied
Maashorst
3. Expertise van gemeente
ontwikkelen op bepaalde thema's
(kerngemeentes qua kennis)

Maashorst ook
kerngemeente op 1
gebied

Krachtiger in de
regio
(Zie 7 punt 3)

Concrete voorbeelden (twee per
onderwerp)

1. Ten opzichte van regio
Oss/Meierijstad o.a. positie in
dagelijkse besturen
2. Beheergebied is beter te
organiseren (minder versnippering)
3. – bv. Oss WMO
– Den Bosch jeugdzorg
– Maashorst gemeente:
volksgezondheid vs. veehouderij

Waar gaat het thema niet over?
Dienstverlening aan de burger

Samenvatting in één woord
Krachtenbundeling

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden meerwaarde in te schatten?
Welke bundeling van krachten moet zichtbaar zijn om een krachtige positie in de
regio te borgen/verkrijgen?

Wie betrekken?
Maatschappelijk middenveld (ondernemers)

13. Identiteit Maashorst

Wie zijn we, profiel, onderscheidend vermogen

Stemmen: 19 stemmen: 9 college en 10 raadsleden

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)	Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)
1. Groen, veilig en mooi wonen	1. Natuur Groen in de wijk
2. Gastvrij en gezellig	2. Winkelen / horeca Recreatie / toerisme
3. Samen & sociaal	3. Solidariteit tussen kernen Leefbaarheid

Waar gaat het thema niet over?

Groot Uden

Op basis van
gelijkwaardigheid
Uden / Landerd

Identiteit als
helikopter:
overal Maashorst

Hoe verhoud de
identiteit van de
kernen zich tot de
Maashorst

Samenvatting in één woord

-

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden **meerwaarde** in te schatten?

-

Wat vinden inwoners leuk /
Hoe zien we de Maashorst?

Wie betrekken?

-

7. Bestuurskracht en veranderende rol overheid

Autonomie hebben

Als samenleving en gemeente samen aan de lat

Eigenheid kernen & wijken

Stemmen: 16 stemmen: 5 college en 11 raadsleden

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)

1. Bestuurskracht in relatie tot extra taken (decentralisatie) + Vr & antw

2. Rol dorps- en wijkraden in groter geheel

Nieuw relatie overheid/ burgerbetrokkenheid

Nieuwe verhoudingen hebben invloed op de wijze van bestuur. Taken en bevoegdheden veranderen

3. krachtiger in regio (handelen)

X

Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)

1. Kwaliteit organisatie + uitoefenen van taken

2. Andere manieren van contact in wijken & dorpen passend bij identiteit van de kern

3. Grote projecten binnenhalen Maashorst

Waar gaat het thema niet over?

-

Samenvatting in één woord
Slagkracht

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden **meerwaarde** in te schatten?

-

Wie betrekken?

6

Zorg/Decentralisaties

Toegang, bereik-, betaal- en organiseerbaarheid van zorg

Stemmen: 12 raadsleden
1 collegelid

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)	Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)
1. Iederéén doet mee	1. Zorgcoöperatie eigen bijdrage?!
2. Kwaliteitsgarantie	2. - Gebrek aan kader - Meten tevredenheid/resultaat
3. Preventie	3. JOGG-gemeente Wijkteams/Jeugdteams

Waar gaat het thema niet over?
Geld

Gaat over inhoud van wat mensen nodig hebben. Bij samengaan. Hoe hebben burgers toegang tot zorg?

Samenvatting in één woord
Toegankelijkheid

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden meerwaarde in te schatten?
Wordt het beter voor cliënten/inwoner en professional?

Wat verandert er voor cliënten? Wellicht neutralere vraag...

Wie betrekken?

Cliënten, basisteam, zorgcoöperatie, onderwijs, vereniging, wijk- en dorpsgebouwen, professionals

4

Dienstverlening

Proceskant Omgevingswet
Hoe doen we het als
organisatie?

Nabij en slagvaardig in de service naar inwoners

Stemmen: 9 raadsleden
1 collegelid

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)	Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)
1. Makkelijk toegankelijke dienstverlening	1. - Waar kunnen mensen hun paspoort/rijbewijs halen? - Digitaal/balie/telefoon
2. Kwaliteit dienstverlening (+ professionaliteit)	2. - Denkt een ambtenaar mee? Begrijpt de ambtenaar de vraag goed en kan deze een duidelijk en onderbouwd antwoord geven? - Benchmark
3. Kwetsbaarheid van de continuïteit	3. Zwangerschap/ziekte/etc. In hoeverre zijn zaken binnen de gemeente persoonsafhankelijk?

Waar gaat het thema niet over?
Inhoud (beleid)

Samenvatting in één woord
Klant centraal

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden meerwaarde in te schatten?
Verbetert de dienstverlening bij samenvoeging?

Wie betrekken?
Inwoners, klantonderzoeken, Hoofd Front- en Backoffice

5. Ruimtelijke ontwikkeling / Omgevingswet

Ontwikkeling 'binnen- en buitengebied' met belanghebbenden

Stemmen: 10 raadsleden (10 oranje stickers)

Belangrijkste onderwerpen (denk ook namens andere raadsleden!)	Concrete voorbeelden (twee per onderwerp)
1. (intensieve) veehouderij + verandering landschap / verloedering	1. VAB's Volksgezondheid Emissiebeperking
2. Woningbouw	2. Woningsplitsing Mantelzorg / zorgboerderij Bijzondere doelgroepen Huisvesting: - Zorgwoningen - Statushouders - Sociale woningbouw + doelgroepen
3. Duurzaamheid	3. Zonnepanelenpark Biodiversiteit Biologische Landbouw
4. bedrijventerreinen	4. Kleinschalige bedrijventerreinen

Waar gaat het thema niet over?

Identiteit

Omgevingswet

Woningbouw in kernen

Recreatie

Niet om omgevingswet, ook niet op w.b. in kernen maar wel over aantrekkelijkheid van de Maashorst

Woningbouw niet als leefbaarheid

Samenvatting in één woord

Transitie

Welke vraag beantwoorden om als raadsleden **meerwaarde** in te schatten?
In welke mate wordt duurzame transitie van buitengebied gewaarborgd?

Omgevingswet is instrument, als wet geen onderwerp hier, wel bij dienstverlening

Wie betrekken?

Brabants landschap, SBB, IVN, Maashorst, ZLTO, provincie, ODBN, innovatieve (agrarische) ondernemers, burgers buitengebied